

CHRISTMAS

**Vánoce v anglicky
mluvících zemích**

CHRISTMAS

V našem předvánočním ebooku se podíváme podrobně na Vánoce a to hlavně z pohledu studenta angličtiny. Půjde tedy o Vánoce v anglicky mluvících zemích. Než to celé začneme, pojďme se podívat na samotné slovíčko

Christmas /ˈkrɪsməs/, tedy **Vánoce**.

Pozor si zde dejte hlavně na výslovnost – na začátku je /k/, na konci /əs/ (nikoli /as/). V angličtině se jedná o jednotné číslo, tedy **Vánoce jsou** se anglicky řekne **Christmas is**.

Christmas is here!

Jsou tu Vánoce!

—Christmas are here!—

Nyní si ukážeme anglický kalendář. My máme **Štědrý den, 1. svátek vánoční** (Boží hod vánoční) a **2. svátek vánoční** (Svátek sv. Štěpána). Na přelomu roku pak **Silvestr** a **Nový rok**. V anglickém kalendáři najdete tyto názvy dnů:

24th December CHRISTMAS EVE

25th December CHRISTMAS DAY

26th December BOXING DAY

31st December NEW YEAR'S EVE

1st January NEW YEAR'S DAY

Všimněte si, že slovo **Eve** (vyslovujeme /i:v/, tedy "ív") označuje **předvečer** nějakého významného dne a **Day** je pak samozřejmě ten samotný **den**. Proto máme **Christmas Eve** a po něm **Christmas Day**, a po několika dnech následuje **New Year's Eve** (tedy náš **Silvestr**) a **New Year's Day**.

No a nějak se nám tam zapletlo slovo **Boxing**. Ale nepředbíhejme. Nyní se totiž třem vánočním dnům budeme postupně věnovat.

České Vánoce asi všichni dobře známe – 24. prosince je večere a dárky, další den návštěvy příbuzných. Ale jak je to v angličtině? Kdy si dávají dárky a co jí k večeri? Nebo je to oběd? Pojďme se podívat.

Christmas Eve

CHRISTMAS EVE

24. prosinec

24. prosinec, pro nás **Štědrý den**, je v angličtině doslova vlastně **předvečer Vánoc** – **Christmas Eve** /ˈkrɪsməsˈiːv/ (už jsme si řekli, že **eve** je předvečer). V angličtině mají obě slova tohoto názvu velké písmeno na začátku.

The 24th of December is **Christmas Eve**.

24. prosince je Štědrý den.

We spent **Christmas Eve** cooking and cleaning.

Štědrý den jsme trávili vařením a uklízením.

Protože se jedná vlastně o jeden den, pojí se s předložkou **on** – **na Štědrý den** = **on Christmas Eve** (podobně je např. on Halloween, on my birthday, on Thanksgiving)

What are you going to do **on Christmas Eve**?

Co budeš dělat na Štědrý den?

I always visit my parents **on Christmas Eve**.

Na Štědrý den vždycky navštěvuji rodiče.

Ovšem pokud se budeme bavit o Vánocích obecně, tedy o **období kolem Vánoc**, použijeme **at Christmas**.

What are you doing **at Christmas** this year?

Co budeš dělat letos o Vánocích?

Zatímco u nás vše finišuje a připravujeme se na štědrý večer, v anglicky mluvících zemích je vše trochu jinak. Dokonce **tento den není ani státní svátek**, ač je pracovní tempo pomalejší a obchody a restaurace často zavírají dříve.

Christmas Eve is not a public holiday in Britain.

Štědrý den není v Británii státní svátek.

Dárky se totiž rozdávají až další den ráno, proto mají 24. prosince jiný režim. Kdo pracuje či bydlí daleko od příbuzných, cestuje za rodinou, ostatní mohou strávit třeba klidný večer s přáteli.

V Británii se ovšem můžete setkat se zajímavou tradicí a to je první dárek, který většinou dostávají hlavně děti. Tím je **nové pyžamo**.

Children in Britain often get **new pyjamas** on **Christmas Eve**.

Děti v Británii dostávají na Štědrý večer často nové pyžamo.

Další ráno se tak v novém pyžamu sejdou u rozbalování dárků. Ale ještě před tím, než jdou spát, myslí i na Santu. Ten bude mít v noci hodně práce s dárky a proto mu připraví malé pohoštění.

V Británii pro něj na talířek naservírují **mince pies** (viz další strana), přidají brandy, sherry či mléko a mrkvičku pro soba. V Americe mu nachystají **milk and cookies**, tedy koláčky s mlékem.

MINCE PIE

Slovíčko **mince pie** /ˈmɪnsˈpaɪ/ označuje tradiční **vánoční koláček** plněný směsí sušeného ovoce a koření, který je nedílnou součástí britských Vánoc. Do amerických vánočních tradic příliš nepatří.

Matoucí je zde hlavně název. Britské sloveso **mince** /ˈmɪns/ totiž znamená **mlít, umlít** (především maso) a podstatné jméno **mince** tam označuje **mleté maso** (nejčastěji hovězí). Pokud toto víte, pak čekáte, že tento koláček bude plněný mletým masem.

Jenže směs těchto koláčků není **mince** ale tzv. **mincemeat** a to už je něco úplně jiného. Každý Brit totiž ví, že **mincemeat** označuje **směs sušeného ovoce a koření**, která se používá do mnoha britských vánočních dezertů. Někdy místo **mince pie** uslyšíte **mincemeat pie** nebo **fruit mince pie**.

Další problém může dělat samotné slůvko **pie** /ˈpaɪ/. Nejznámější je **apple pie**, což je nejčastěji velký koláč s těstovou krustou v horní i spodní části. Ovšem **pie** může mít mnoho podob, náplní i velikostí. Konkrétně **mince pie** je vždy malý.

Shop-bought **mince pies** are never as good as the ones you make at home.

Vánoční koláčky kupované v obchodě nejsou nikdy tak dobré jako ty, které uděláš doma.

The kids put two **mince pies** and a glass of brandy on the mantelpiece. Father Christmas may be hungry.

Děti daly na krbovou římsu dva vánoční koláčky a skleničku brandy. Santa možná bude mít hlad.

She took the **mince pies** out of the box and put them neatly on a tray.

Vyndala vánoční koláčky z krabice a položila je úhledně na podnos.

Would you like one more **mince pie**? – Don't mind if I do.

Nechtěl bys ještě jeden vánoční koláček? -- Klidně si ho dám.

Další tradicí je **midnight mass**, tedy **půlnoční mše**, na kterou se chodí do kostela právě o půlnoci 24. prosince.

We always go to church on Christmas Eve for a **midnight mass**.

Na štědrý večer chodíme vždy do kostela na půlnoční mši.

Christmas Day

CHRISTMAS DAY

25. prosinec

U nás je to **1. svátek vánoční**, ale v anglicky mluvících zemích je až v tento den ten 'pravý' **Štědrý den** neboli **Vánoční den**, tedy **Christmas Day** /ˌkrɪsməs ˈdeɪ/. Dárky se totiž rozdávají až toto ráno.

My na dárky máme jen večer, ale Angličané a Američané vlastně celý den. A podle toho to vypadá. Většinou se hned po probuzení všichni vrhnou k vánočnímu stromu, kde už jsou dárky. V Česku je tam nosí **Ježíšek**, v Americe pak **Santa Claus** /ˈsæntə ˈklɔːz/ (pozor na výslovnost "klóz").

V Británii používají sice často stejný výraz, ale mají i svůj britský, a to je **Father Christmas** /ˈfɑːðəˈkrɪsməs/.

Does **Father Christmas** know I've been naughty this year? – Oh yes, he does.

Ví Santa, že jsem letos zlobil? -- Ale ano, ví.

The kids wanted to stay up late, hoping to see **Santa Claus**.

Děti chtěly zůstat dlouho vzhůru a doufaly, že uvidí Santu.

A jaký je rozdíl mezi americkým “ježíškem” **Santa Claus** a britským **Father Christmas**? V moderní angličtině jsou tyto výrazy brány jako synonyma. Tyto postavy vypadají stejně (za což může asi nejvíce reklama společnosti Coca Cola z 30. let) a chovají se stejně.

Ovšem **Father Christmas** je v Británii mnohem starší. Objevil se v 17. století, měl vousy (ale ne bílé) a na sobě měl zelený kabát (nikoli červený). A nenosil dětem dárky. Spíše přinášel dobrou vánoční atmosféru. Až časem se jeho vzhled i role trochu pozměnila a dnes je to vlastně “Santa”.

V Americe slovo **Father Christmas** běžně neuslyšíte, ale v Británii se slovo **Santa Claus** dnes běžně používá (ostatně poprvé se tam objevilo asi před 150 lety). Stále je ale samozřejmě spousta Britů, kteří upřednostňují Otce Vánoc před Santou. Je to přece jejich výraz, ne dovoz z Ameriky.

Father Christmas has a sleigh pulled by reindeer.

Santa má sáně tažené soby.

Her son was writing a letter to Father Christmas and she was making mince pies.

Její syn psal dopis Ježíškovi a ona dělala vánoční koláčky.

A man dressed like Father Christmas walked into the room and started handing out presents to the kids.

Do místnosti vešel muž oblečený jako Santa a začal dětem rozdávat dárky.

My children believed in Father Christmas until they were 10.

Moje děti věřily na Ježíška až do deseti.

Santa Claus nebo **Father Christmas** jezdí na **saních** – **sleigh** /ˈsleɪ/, které táhnou **sobi** – **reindeer** /ˈreɪndɪə/ (jednotné i množné číslo je stejné – **reindeer**). Hlavním sobem je pak **Rudolph**, který se někdy objevuje ve vánočních písničkách.

Mom, do reindeer really fly?

Mami, opravdu sobi létají?

The reindeer is a very popular animal in Christmas stories.

Sob je velice populární zvíře ve vánočních pohádkách.

The hunter saw three reindeer near his hut.

Lovec blízko své chatrče uviděl tři soby.

Zmínit můžeme i a **letter to Santa/Father Christmas**, tedy **dopis Ježíškovi**.

Zajímavostí je, že britské děti ho někdy nedávají do pošty či za okno, ale házejí ho do krbu.

Ale pojďme se vrátit k dárkům. Máme **vánoční ráno** (25. prosince) a v angličtině často používají spojení **Christmas morning**. Dárky jsou pod **vánočním stromem** (**Christmas tree**). A začíná rozbalování dárků.

Pro **dárek** můžete použít slovíčko **present** /ˈpreznt/ nebo **gift** /ˈɡɪft/ (ten je v kontextu osobních dárků častý hlavně v americké angličtině).

I have a little present for you.

Mám pro tebe malou pozornost.

I spent the morning shopping for Christmas presents.

Strávil jsem dopoledne nakupováním vánočních dárků.

The small room was full of Christmas gifts.

Malá místnost byla plná vánočních dárků.

Pro rozbalování můžete použít sloveso **open** /ˈəʊpən/ nebo **unwrap** /ʌnˈræp/ (pozor na výslovnost – bez W).

I can't wait to open all my presents!

Nemůžu se dočkat, až si všechny své dárky rozbalím!

We were watching the kids unwrapping the Christmas gifts.

Sledovali jsme, jak si děti rozbalují vánoční dárky.

Pozn.: Zde nelze použít sloveso **unpack**.

To totiž popisuje vybalování něčeho, třeba ze zavazadla na dovolené.

Další užitečné sloveso je **exchange** /ɪksˈtʃeɪdʒ/, které v základním významu znamená **vyměnit**. V době Vánoc říkáme, že “**si dáváme dárky**” a zde se hodí použít **exchange presents/gifts**.

I always **exchange presents** with my sister two days before Christmas Day.

Se sestrou si dáváme dárky vždy dva dny před Štědrým dnem.

In some countries people **exchange gifts** on Christmas Eve.

V některých zemích si lidé vyměňují dárky na Štědrý den.

Dárky jsou samozřejmě hlavně pod stromečkem, ale k tradicím patří i tzv. **Christmas stocking**, tedy **vánoční punčocha**. Tu můžete pověsit na krb nebo třeba na postel a ráno v ní najdete taky dárečky, většinou pochopitelně jen drobnosti.

Ve spojení s dárky (nejen vánočními) si můžeme ukázat dvě zajímavé věty:

It's the thought that counts.

Alespoň si (někdo) vzpomněl.

Oh, you shouldn't have.

Ach, to sis neměl/a dělat škodu.

Pozn.: V některých rodinách však může být situace jiná. Ač jsou děti nedočkavé, nejprve je rodiče nutí sníst snídani a až pak si mohou rozbalit dárky. Nebo třeba jen jeden dárek a pak snídane a až potom zbytek dárků.

CHRISTMAS DINNER (or Christmas lunch?)

Pak samozřejmě následuje příprava slavnostního oběda. Pro **vánoční oběd**, nebo chcete-li **večeři**, se používá většinou spojení **Christmas dinner**, ač slovo **dinner** častěji spojujeme s večeří nebo hlavním jídlem dne, které se jí později. Většinou se podává mezi 13:00 a 15:00 odpoledne. Slyšet ale můžete někdy i **Christmas lunch**.

Slovo **dinner** ovšem evokuje slavnostnější příležitost. Proto vlastně můžeme říct, že **Christmas dinner is a late lunch**, tedy vánoční večeře je pozdní oběd.

We're having **Christmas dinner** at Grandma's house this year.

Letos budeme mít štědrovečerní večeři u babičky.

The whole family gathers around the table for **Christmas dinner**.

U štědrovečerní večeře se u stolu sejde celá rodina.

He decorated the dining table with candles for **Christmas dinner**.

Na štědrovečerní večeři vyzdobil jídelní stůl svíčkami.

Pokud jde o servírování, je jedna zásadní věc, ve které se Britové a Američané liší. Jsou to tzv. **Christmas crackers**, které dostane každý stolující buď na svůj talíř nebo vedle talíře. Ty jsou tradicí ve Velké Británii (viz další strana).

CHRISTMAS CRACKER

Spojení **Christmas cracker** /'krækə/ se do češtiny nedá přeložit, protože tuto tradici u nás nemáme a neznáme. Necháme si tedy původní název **“vánoční crackers”** (případně **vánoční rachejtle, petardy**, což je ovšem poměrně zavádějící).

Sloveso **crack** /'kræk/ znamená **prasknout, praskat** apod. a podstatné jméno **cracker** /'krækə/ může být **petarda, rachejtle**, nebo **krekr/sušenka**. Všechny tyto překlady jsou však vzdálené tomu, co vlastně **Christmas cracker** je.

Jde o anglickou tradici spojenou hlavně s Vánoci. Vánoční cracker vypadá jako velký bonbon (salonka) – dárkově zabalená tuba s dvěma ozdobnými konci. Při vánočním obědě se pokládá na stůl, každý stolující má tedy jednu. Před samotným jídlem si svůj cracker otevře vždy s pomocí někoho jiného u stolu. Každý chytí jeden konec a zatáhne, čímž se cracker roztrhne a zapraská díky kapsli uvnitř (proto název cracker). Oddělí se vždy v jedné třetině, někdy zůstane “tělo” crackeru tomu, komu patřil původní cracker, jindy majiteli zůstane jen “ocas”. Obsah crackeru by pak měl připadnout tomu, kdo získá právě tělo.

Uvnitř crackeru najdete vždy **papírovou korunku, lísteček s vtipem a nějakou maličkost, drobnost, hračku apod.** (záleží na tom, jaký druh crackeru máte). Obsah je většinou velice jednoduchý, ale můžete si pořídit i luxusní crackery, pak zde můžete najít i dárky jako kovové, kožené doplňky nebo dokonce i mini parfém.

Možná znáte z nějakého filmu vánoční stolování, kdy má každý na sobě papírovou korunku. Ta je právě z crackeru a patří vlastně také k vánočním tradicím.

We pulled **Christmas crackers** all day. It was so much fun.

Otevírali jsme celý den vánoční crackery. Byla to velká legrace.

We pulled the **Christmas cracker**, but it didn't crack.

Zatáhli jsme za ten vánoční cracker, ale neprasknul.

A co se servíruje? Studenty většinou nepřekvapí, že v USA si dávají **krocana, krůtu**, tedy **turkey** /'tɜːki/ (i když stejný pokrm mají i na díkůvzdání jen několik týdnů před tím). V Británii je však nejčastější pokrm taky právě krocen/krůta.

Pozn.: Ačkoli 70 – 80 % Američanů a Britů servíruje na vánoční večeři krocana/krůtu, jsou tu i jiné možnosti. Setkat se můžete nejčastěji s **husou** (**goose** /'guːs/) nebo **kachnou** (**duck** /'dʌk/).

Zažité spojení je **turkey with all the trimmings**, tedy **krocen/krůta se všemi přílohami**. Mezi takové přílohy patří např. **roast potatoes** (pečené brambory), **carrots** (mrkev) nebo **peas** (hrášek).

Pozn.: Všimněte si, že mrkev a hrášek (a spousta jiné zeleniny) se v angličtině používá běžně v množném čísle.

Je to proto, že jde o počitatelná podstatná jména a proto byste museli **carrot** použít s neurčitým členem (**a carrot**) a byla by to jedna mrkev. No a hrášek, tedy **pea** by se členem (**a pea**) byl jeden hrášek, jedna kulička. Běžně proto máme **peas** /piːz/.

Dále nesmí chybět **nádívka**, což je **stuffing** /'stʌfɪŋ/ (odvozeno od slovesa **stuff** – nadívat, plnit, nacpat). Oblíbená je např. **chestnut stuffing** (kaštanová nádívka).

V Británii mají dále **pigs in blankets** (volně přeloženo jako “prasátka v županu”), což jsou vepřové **párečky zabalené v plátku slaniny**.

V USA mají něco podobného, pod názvem **pigs in a blanket** se ale skrývají párečky v těstíčku a nejsou spojovány s Vánoci.

Další britská specialita je **brussels sprouts** /ˈbrʌslzˈsprɔʊts/, tedy **růžičková kapusta**. Ta na vánočním stole prostě “musí” být, ač asi polovina Britů ji miluje a druhá polovina ji nesnáší. Když se pak třeba dva Britové baví o Vánocích, běžná je otázka:

Brussels sprouts. Yes or no?

Tady zjišťujeme, do kterého tábora dotazovaný patří. Miluje ji nebo ne.

A aby nám klouzalo vše lépe do žaludku, nejčastěji se k jídlu podává **gravy** /ˈɡreɪvi/, což je **omáčka z výpeku**. Na Vánoce konkrétně **turkey gravy**. Tu sice v běžném obchodě koupíte v instantní podobě (prášek), ale samozřejmě mnohem lepší je **homemade gravy** (tedy domácí omáčka), na kterou je kuchař/kuchařka patřičně hrdý/hrdá.

The turkey gravy is delicious!

Ta omáčka z krůtího masa je vynikající!

Have some more of my homemade gravy.

Dej si ještě trochu mé domácí omáčky.

K masu se často podává také **cranberry sauce** (brusinková omáčka) a **bread sauce**, což zní poměrně zvláště, ale je to **omáčka z mléka a strouhanky**, která je v Británii oblíbená jako doplněk k masu.

Po hlavním chodu samozřejmě následuje dezert. Dát si můžete pochopitelně cokoli, ale v Británii je nejznámější **Christmas pudding** /ˈkrɪsməs ˈpuːdɪŋ/, nejlepší překlad je asi **vánoční nákyp** (viz další strana).

K vánočním dezertům ale patří taky například **Christmas cake**, což je klasický kulatý dort pokrytý fondánem, uvnitř je směs velice podobná té, kterou najdete ve vánočním pudinku, tedy kandované ovoce a koření.

Většinou je celý bílý a nahoře vánočně ozdoben. I zde se ale Britové neshodnou, některým chutná, jiným vůbec ne.

V Británii je oblíbený také **trifle** /ˈtraɪfl/, což je studený vrstvený dort, který se připravuje ve skleněné nádobě a vrství se piškoty, ovocem, krémem a nahoře se zdobí šlehačkou. Ovšem není spojován výhradně s Vánocemi. Patří mezi běžné britské dezerty.

CHRISTMAS PUDDING

Pod slovíčkem **Christmas pudding** /ˈkrɪsməs ˈpuːdɪŋ/ byste možná čekali něco jako náš pudink, ale ten mu není ani trochu podobný. Tento dezert bychom mohli asi nejlépe přeložit jako **vánoční nákyp**. Je to bochánek z větší části tvořený rozinkami, ořechy a kandovaným ovocem. Patří neodmyslitelně k britským Vánocům a asi ho znáte (alespoň podle jména) z učebnic angličtiny.

Co už možná nevíte je, že se připravuje několik hodin na páře a pak se nechává až dva měsíce uležet. Jako spousta jiných pokrmů se však dá již hotový koupit v době Vánoc v britských supermarketech. Může se jíst i studený, ale tradičně se před podáváním ohřeje na páře a poleje brandy, která se potom zapálí. Při servírování se často podává s různými druhy sladkých krémů či omáček. Někdy se také polije brandy a zapálí.

I'm not a huge fan of Christmas pudding.

Vánoční nákyp moc nemusím.

Christmas pudding is typically made with dried fruit and nuts.

Vánoční nákyp se tradičně dělá ze sušeného ovoce a ořechů.

This Christmas pudding recipe has been passed down in my family for generations.

Tento recept na vánoční nákyp se v naší rodině dědí už mnoho generací.

Christmas pudding is usually served with rum sauce, custard or cream.

Vánoční nákyp se obvykle podává s rumovou omáčkou, vaječným krémem nebo smetanou.

My favourite part of Christmas dinner is Christmas pudding.

Moje nejoblíbenější část vánočního oběda je vánoční nákyp.

Pozn.: Někdy můžete slyšet také označení **plum pudding**, ačkoli uvnitř švestky nenajdete. Slovo **plum** (dnes švestka) se totiž dříve používalo pro rozinku, a těch je v tomto nákypu opravdu hodně.

Pokrm **pudding** /'pʊdɪŋ/ má však mnoho podob. V Británii se často tento výraz používá obecně ve významu (jakýkoli) **dezert či moučník**.

What's for **pudding**?

Ta omáčka z krůtího masa je vynikající!

Are you having a **pudding** after the steak?

Dej si ještě trochu mé domácí omáčky.

Kromě vánočního nákypu mají třeba **rice pudding** (rýžový nákyp), **sticky toffee pudding** (karamelový dezert) či **sponge pudding** (piškotový dezert).

Překvapit vás ovšem může to, že stejné slovo se dá použít i pro **slaný pokrm**, např. **black pudding** je obdoba našeho **jelita**, **Yorkshire pudding** je placka nebo spíš miska z těstíčka podávaná jako **příloha k masu**.

CHRISTMAS TV

Televize je ostatně i v dnešní době o Vánocích populární zdroj zábavy. U nás je plná pohádek, v Americe se můžete těšit na spoustu filmů s vánoční tematikou a v Británii vám k tomu ještě přihodí spoustu **vánočních speciálů (Christmas specials)** různých televizních pořadů, soutěží i seriálů.

Britové si také zakládají na **vánočních reklamách (Christmas TV ads)**. Nejznámější je každý rok asi reklama obchodního domu John Lewis, která má dokonce i svou každoroční premiéru. Někteří říkají, že až po jejím odvysílání začínají pravé Vánoce.

Nejoblíbenější pohádka je v Británii asi **Christmas Carol** od Charlese Dickense. Ta existuje již v mnoha filmových podobách a v době Vánoc se na obrazovkách objeví všechny.

Slovíčko **carol** /'kærəl/ je **koleda**. Spojení **Christmas carol** pak **vánoční koleda**. A to je samozřejmě také součástí Vánoc.

We decorated the tree and listened to **carols**.

Ozdobili jsme stromeček a poslouchali koledy.

We used to sing **carols** together on Christmas Day.

V den Vánoc jsme společně zpívali koledy.

My favorite **Christmas carol** is 'God Rest Ye Merry Gentlemen'.

Mojí oblíbenou vánoční koledou je 'Pokož boží vám, veselí pánové'.

'We Wish You a Merry Christmas' is an English **carol** from the 16th century.

'Přejeme vám veselé Vánoce' je anglická koleda z 16. století.

ROYAL CHRISTMAS MESSAGE

Na štědrý den (25. prosince) v 15:00 usedá mnoho Britů k obrazovkám, aby sledovali vánoční proslov svého monarchy. Po mnoho let to byla královna se svou **The Queen's Christmas message**, nyní po její smrti je to **The King's Christmas message**.

Formální název je **His Majesty's Most Gracious Speech** a vysílá se už od roku 1932 (nejprve pouze v rádiu), vždy 25. prosince, většinou v 15 hod. V televizi byla poprvé odvysílána v roce 1957. Dříve jako přímý přenos, nyní je proslov nahraný předem.

Slovo **carol** je většinou křesťanská vánoční píseň o narození Ježíše. Těm 'svět-ským', tedy písním o zimě, sněhu, sněhulácích, Santovi apod., se spíše říká zcela obyčejně – **Christmas songs**.

'Let it Snow!' is one of the most popular **Christmas songs** ever written.

„Ať sněží!“ je jednou z nejpopulárnějších vánočních písní, co byly kdy napsány.

Jako sloveso se **carol** /'kæɪəl/ používá pro zpívání koled, obzvláště v té podobě, že koledníci chodí od domu k domu a zpívají lidem přede dveřmi.

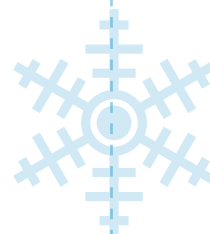
A group of young children were **caroling** in front of my house.

Skupinka malých dětí před mým domem zpívala koledy.

Christmas carolling is a popular tradition in the UK.

Vánoční zpívání koled je ve Spojeném království oblíbenou tradicí.

Pozn.: Koncové písmeno L se přidáním -ed a -ing zdvojuje pouze v britské angličtině.

Další slovo spojené s Vánocemi je **nativity** /nə'tɪvɪti/, většinou psáno **the Nativity**, což je **narození Ježíše Krista**. Od něho vznikl výraz **Nativity scene**, což je **betlém, jesličky** a taky **Nativity play**, tedy divadelní hra o narození Ježíše Krista, kterou většinou předvádí školní děti v době Vánoc.

PUBLIC TRANSPORT

Kdybyste někdy trávili Vánoce v Británii, je dobré vás upozornit na to, že v celé Británii v tento den **nejezdí žádná hromadná doprava** – **there is no public transport on Christmas Day**. Zavřené je tedy celé londýnské metro, v zemi nejezdí ale ani vlaky, tramvaje či autobusy.

Proto je tak důležité dostat se na místo určení už den předem. Na vánoční den (25. prosince) tedy celá Británie tak nějak "spí" a to včetně Londýna. Vy si můžete zajít třeba na procházku do parku.

CHEERS

K Vánocům také jistě patří tradiční alkoholické nápoje jako např. **eggnog** /'egnog/ (**vaječný likér**), **mulled wine** (**svažené víno**) a **toddy** /'tɒdi/ (**grog, punč**). Proto **cheers** /'tʃɪəz/ – **na zdraví**.

EGGNOG

Slovíčko **eggnog** /'egnog/ označuje **vaječný koňak**, vaječný likér, vaječňák.

Vaječný koňak je u nás velice oblíbený v období Vánoc. Podobně je tomu i v Americe. V Británii tak populární není, ač se traduje, že jeho původ je právě tam. Už v období středověku znali totiž nápoj zvaný **posset**, což bylo horké mléko s pivem (nebo vínem), smetanou, cukrem a vejci.

Proč zrovna název **eggnog**? Dříve se údajně tento nápoj pil z dřevěných kalíšků **nog** (nebo **noggin**).

I'm not a big fan of **eggnog**, but I love mulled wine at Christmas.

Vaječný likér moc nemusím, ale o Vánocích miluju svažené víno.

You've made **eggnog**? In the middle of summer?

Ty jsi udělala vaječný koňak? Uprostřed léta?

You've finished your **eggnog**. Would you like a refill?

Vaječný likér jsi dopil. Nechceš dolít?

Could you add a dash of your delicious **eggnog** to my coffee?

Mohla bys mi přidat do kávy krapet tvého vynikajícího vaječného koňaku?

They served the **eggnog** with a dollop of whipped cream.

Vaječný likér podávali s trochou šlehačky.

He had an **eggnog**-flavoured coffee and a mince pie.

Dal si kávu s příchutí vaječného likéru a vánoční ovocný koláček.

Velice oblíbená je také příchut' **eggnog flavour**, což je většinou **nutmeg** (muškátový oříšek), **cinnamon** (skořice) a **vanilla** (vanilka) . V cizině je totiž běžné přidávat do koňaku právě toto koření, což je asi největší rozdíl mezi českým a zahraničním vaječným koňakem.

Stejně jako v Česku, i v jiných zemích lze koupit vaječný likér už hotový v obchodech. V Americe pak často jako nealkoholický nápoj, kdy si pak zákazník doma doplní oblíbený alkohol. Běžně se v likéru objevuje rum, whisky, sherry, brandy či bourbon (někdy i kombinace). Na rozdíl od Česka je tam populární i v horké podobě.

Boxing Day

BOXING DAY

26. prosinec

Spojení **Boxing Day** /'bɒksɪŋ deɪ/ najdete v britském kalendáři tam, kde my máme **druhý svátek vánoční** nebo **svátek sv. Štěpána**, tedy 26. prosinec.

V Americe tento den nemá jméno a ve většině amerických států je to běžný pracovní den. V Británii je to ale **státní svátek (bank holiday)**, stejně jako v některých zemích bývalého Britského impéria (např. Austrálie a Kanada). Setkat se můžete i s označením **St. Stephen's Day**, tedy "Den svatého Štěpána".

Pozn.: Pokud v Británii padne datum **státního svátku** na víkend, posouvá se na následující pracovní den. V jednom roce mají tedy vždy stejný počet svátků, bez ohledu na víkendy.

We never do anything on **Boxing Day**. We just stay in at home and watch the telly.

Na druhý svátek vánoční nic neděláme. Zůstaneme prostě doma a koukáme na telku.

They play Christmas carols from the 1st December until **Boxing Day**.

Hrají vánoční koledy od 1. prosince do 26. prosince.

Some shops start their **Boxing Day** sales on 26th December, others one day later. That day is a bank holiday after all.

Některé obchody začínají s povánočními slevami 26. prosince, jiné o den později. Ten den je konečně státní svátek.

The UK's most sought after shopping day is **Boxing Day**.

Nejvyhledávanější nákupní den ve Velké Británii je Boxing Day (druhý svátek vánoční).

Název tohoto dne souvisí se slovíčkem **box** /'bɒks/ (**krabice, krabička**). V minulosti dostávali chudí a potřební lidé právě den po Štědrém dnu malé dárky v krabíčkách. Mohlo jít o peníze nebo jídlo. Služebnictvo často dostalo v tento den volno a odjelo za svou rodinou (a na takovou cestu dostali krabičky s dárky).

Další spojení se slovíčkem **box** jsou **krabičky s almužnou (alms boxes)** v kostelech, které se právě v tento den otevíraly a obdarovávali se potřební.

V současnosti je **Boxing Day** spojován s velkými **povánočními slevami (Boxing Day Sales)**, které většinou startují právě už 26. prosince (v den státního svátku) nebo v některých obchodních domech o den později.

A jelikož už jezdí doprava, často je to den, kdy jedete popřát svým příbuzným.

XMAS

Možná jste už někdy viděli slovo **Xmas** /'ɛksməʃ/ (někdy i s pomlčkou **X-mas**). Jde o **zkrácený neformální přepis** slůvka **Christmas**.

Vyslovuje se buď /'ɛksməʃ/ (tedy s vysloveným X), nebo jednoduše /'krɪsməs/, protože toto slůvko (ač nekonvenčně napsáno) prostě označuje Vánoce.

Tvar **Xmas (X-mas)** nejčastěji uvidíte na vánočních přáních, v emailech, ale i v reklamách apod.

Existuje mylná představa, že písmeno **X** (tedy křížek) se zde používá proto, aby se ze slůvka **Christmas** "odstranil" **Christ** (tedy Kristus). Historie tohoto slůvka však sahá až do 15. století a **X** zde reprezentovalo počáteční písmeno řeckého slova Kristus (**Χριστός**). Proto bylo (a je) slovo **Xmas** bráno jako zkrácená podoba slova **Christmas**.

Seznam dalších užitečných slovíček, která jsou spojována s Vánocemi:

bauble /'bɔ:bl/

– vánoční koule, vánoční ozdoba (br.)

candle /'kændl/

– svíčka

holly /'ha:li/

– cesmína (rostlina)

chimney /'tʃɪmni/

– komín

mistletoe /'mɪsltoʊ/

– jmelí

poinsettia /pɔɪn'setɪə/

– vánoční hvězda (rostlina)

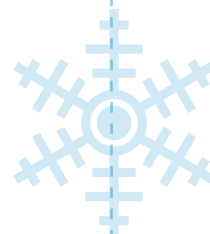
ribbon /'rɪbən/

– stuha

wrapping paper /'ræpɪŋ,peɪpər/

– balicí papír

Napsal: Roman Svozílek
Grafická úprava: Elen Vítová
Fotografie: Freepik.com
(c) 2023 Vitware s.r.o.

Pozn.: Všechny šedé rámečky jsou články z naší série “Slovíčko dne”, které jsme ve spojení s Vánoci vydali. Na našem webu Help for English vychází nový článek se zajímavým slovíčkem každý den již řadu let. Zpětně však tyto články dohledáte pouze v naší výukové aplikaci **EnglishMe!**. Tam si dokonce můžete nastavit, aby vám tyto články chodily každé ráno do vaší emailové pošty.

 englishme!

www.englishme.cz, www.helpforenglish.cz

